

A Kúria a dr. Hőrich Ferenc ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Jakab János ügyvéd által képviselt alperes ellen közszolgálati jogviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 16.M.567/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 59.Mf.633.849/2011/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2013. szeptember 4. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 59.Mf.633.849/2011/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 20.000 (húszezer) forint és 5.400 (ötezer-négyszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes keresete a munkáltató által közölt felmentés jogellenességének megállapítására és ennek jogkövetkezményei alkalmazására irányult. Hivatkozása szerint az alperes intézkedése a Ktv. 17. § (3) bekezdésébe ütközik, indokolása nem világos, nem valós és nem okszerű. Megsértette továbbá a munkáltató az egyenlő bánásmód követelményét, mert azokat érintette a létszámcsökkentés, akik nem mentek el a polgármester által megjelölt tüntetésre. Hivatkozott e körben másodlagosan arra, hogy azokat küldték el, akik a 2006. évi önkormányzati választásokat megelőzően Kovács Péter polgármesterré választása előtt kerültek a hivatalba.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 16.M.567/2010/17. számú ítéletével a keresetet elutasította és a felperest 90.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte megállapítva, hogy a felmerült illetéket az állam viseli.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2000 november 2-ától határozott időre, 2001. január 29-étől határozatlan időre szólóan létesített közszolgálati jogviszonyt az alperesnél. A 2004. április 29-ei kinevezés-módosítása szerint a K.Ü.-n ügyosztályvezetői titkárnő munkakört látott el.

Az alperes képviselő-testülete 2009. december 2-án Kt. határozattal döntött arról, hogy a polgármesteri hivatalban 12 főssé létszámcsökkentést kell végrehajtani 2010. szeptember 30-ai határidővel.

A felperes köztisztviselői jogviszonyát az alperes 2010. január 8-án kelt felmentéssel a Ktv. 17. § (1) bekezdés a) pontja alapján szüntette meg létszámcsökkentésre hivatkozással.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy 2009. december 7-ével az alperes hivatal belső szervezeti felépítése módosult, a K.Ü.-t megszüntették, az ügyosztályhoz tartozó irodákat a J.T., illetve a

M.Ü. közvetlen irányítása alá helyezték. A hivatal új szervezeti felépítését az ÖK rendelet tartalmazta. A K.Ü. megszüntetésével a közigazgatási ügyosztályvezetői titkárnői feladatok is megszűntek. A felperes megszünt munkakörébe az alperes új alkalmazottat nem vett fel.

A létszámcsökkentés következtében az alperes létszáma 256 főről 244 főre csökkent. A képviselő-testület Kt. határozattal újabb létszámcsökkentést rendelt el, ennek következtében további 9,5 fő köztisztviselő jogviszonyának a megszüntetésére került sor, így az alperes hivatalának létszáma 234,5 főre csökkent, melyből 142 főnek a jogviszonya a 2006. évi önkormányzati választásokat megelőzően keletkezett.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint a felmentés indokolása világos volt, egyértelműen tartalmazta a képviselő-testületi határozat számát és azt, hogy ennek folytán létszámcsökkentést kell végrehajtani. A felmentés azt is rögzíti, hogy a létszámcsökkentés miatt a felperes továbbfoglalkoztatására nincs lehetőség.

A felperes maga is elismerte, hogy a K.Ü. megszűnt; a felperes helyére más személyt a munkáltató nem vett fel. Önmagában az, hogy más munkakörökre az alperes közszolgálati jogviszonyt létesít, a létszámcsökkentés valóságát nem érinti, a felmentés okszerűsége szempontjából a felperes által betöltött munkakör vizsgálendő. A képviselő-testület létszámcsökkentésről döntött, ez megvalósult, és érintette a felperest, ezért a felmentés indoka valós és okszerű is volt.

A bíróság vizsgálta az egyenlő bánásmód követelményének megsértését és a rendeltetésellenes joggyakorlás megvalósulását. A védett tulajdonság kapcsán arra mutatott rá, hogy a felperes által is elismerten semmilyen politikai véleményt vagy egyéb véleményt a munkáltatójával nem közölt. A bíróság nem osztotta a felperes azon hivatkozását, miszerint önmagában a passzív magatartás jelen esetben politikai vagy más véleményt valósított volna meg. Figyelemmel a perbeli eset körülményeire, a hozzávetőlegesen 250 fős alperesi létszámra, a felperes munkakörére és arra, hogy a tüntetésen a tanúvallomások szerint 20-30 fő vett részt, a bíróság nem látta valószínűsítettnek azt, hogy a felperes távolmaradásával és hallgatásával politikai véleményét fejezte volna ki.

Kifejtette, hogy amennyiben a bíróság el is fogadná a védett tulajdonság valószínűsítését, az alperes akkor is bizonyította, hogy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta. A felperes jogviszonyának megszüntetésénél nem játszott szerepet politikai állásfoglalása, a tüntetéstől távolmaradása. Erről A.L. és R.T. egybehangzóan nyilatkozott. Vallomásukat T.L. tanúvallomása is megerősítette. Emellett K.I.Z., a K.Ü. vezetője sem tudott a felmentéssel érintettek politikai meggyőződéséről, illetve a felperest ért hátrányos megkülönböztetésről. E tanú ugyancsak a létszámleépítéssel érintettek közé tartozott annak ellenére, hogy a tüntetésen részt vett, míg a felesége és anyósa attól távol maradt, mégis továbbra is a hivatal alkalmazottai.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként az volt megállapítható, hogy az alperes nem sértette meg az egyenlő bánásmód követelményét, jogait nem gyakorolta rendeltetésellenesen, ezért további tanúk meghallgatására nem volt szükség.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 59.Mf.633.849/2011/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, a felperest perköltség megfizetésére kötelezte.

A rendelkezésre álló iratok alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette azzal, hogy a K.P. polgármester felhívására a szervezett tüntetésen K.I.Z., a felperes volt felettese és T.L. is részt vett, közszolgálati jogviszonyukat az alperes létszámcsökkentés keretében felmentéssel megszüntette. A létszámcsökkentés első ütemének elrendelésére helyesen a képviselő-testület Kt. határozata alapján került sor.

Ezt a kiegészített tényállást fogadta el a másodfokú bíróság ítéletével. Osztotta az elsőfokú bíróság okfejtését a felmentés indokának valósága, okszerűsége és világossága körében. A felmentő intézkedés megjelölte az alapul szolgáló képviselő-testületi határozat számát és azt, hogy erre tekintettel létszámcsökkentést kell végrehajtani, amely a felperes munkakörét is érintette.

A felperes a rendeltetésellenes joggyakorlás körében a nem megfelelő indokoláson túl konkrét tényállításokat nem fogalmazott meg. Az általa hivatkozott munkaerő-toborzás kapcsán maga sem állította, hogy bármelyik, a létszámcsökkentés elrendelését megelőzően betöltött munkakör ellátására alkalmas lett volna.

Osztotta az elsőfokú bíróság által az esélyegyenlőség megtartásának követelménye körében kifejtetteket is, miszerint a felperes az Esélytörvény 8. §-a szerinti védett tulajdonságot nem tudott valószínűsíteni. Sem a tüntetésről való távolmaradása, sem a jogviszonyának 2006. előtti keletkezése nem elegendő annak valószínűsítéséhez, hogy egy adott csoporthoz való tartozása miatt hátrányt szenvedett. Nem körvonalazódik azokban a felperesnek olyan elidegeníthetetlen lényegi tulajdonsága, amely megkülönböztetés alapjául szolgálhatna. E két hivatkozás nem valószínűsíti a felperes vélt vagy valós politikai hovatartozását.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság az egyenlő bánásmód követelményének megtartását, ugyanis semmilyen körülmény nem utalt annak megsértésére. A felperes politikai nézeteit a meghallgatott személyek nem ismerték, vele szembeni hátrányos megkülönböztetésről nem volt tudomásuk. Lényeges az is, hogy az említett tüntetésen részt vevő személyek között is voltak a létszámcsökkentésben érintettek, illetve a létszámcsökkentés második lépcsőjében több olyan köztisztviselő jogviszonyát is megszüntették, akiknek a jogviszonya a 2006-os önkormányzati választásokat követően keletkezett.

Annyiban osztotta a felperesi fellebbezési érvelést, hogy A.L., mint az alperes jegyzője és törvényes képviselője nyilatkozata csupán az alperes személyes előadásaként volt figyelembe vehető.

Nem valósított meg eljárási szabályszegést az, hogy az elsőfokú ítélet indokolása részben egyezik a 36.M.5799/2009/23. számú ítéletével.

Az elsőfokú bíróság a felperesnek a jogviszonya 2006. előtti keletkezésére vonatkozó előadását értékelte az Esélytörvény 8. § t) pontja alá esőként, amely értékelés ugyancsak nem minősül jogsértőnek vagy iratellenesnek.

Nem volt jogszabálysértés megállapítható a bizonyítási kioktatás körében sem. Nincs ugyanis olyan kötöttség, amely a védett tulajdonság valószínűsítését megelőzően tiltaná a nemleges bizonyításra vonatkozó tájékoztatás megadását, vagy az arra nézve előterjesztett bizonyítási indítványok teljesítését. A bíróság a bizonyítási eljárást az általa szükségesnek és megfelelőnek tartott sorrendben folytathatja. Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (5) bekezdésében, 163. § (1) bekezdésében és a 206. § (1) bekezdésében foglaltak szerint járt el.

A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására irányult az alperes perköltségben való marasztalása mellett.

Hivatkozott arra, hogy a felmentés indoka a Ktv. 17. § (3) bekezdésében foglaltaknak nem felelt meg, az nem valós, nem világos és nem okszerű, továbbá közhelyszerű. A perben bizonyítást nyert, hogy a polgármesteri hivatalba a felmentés közlését megelőző napokban is vettek fel munkavállalót, ezért valótlannak az a felmentési hivatkozás, hogy a foglalkoztatására a munkáltatónál nem volt lehetőség.

A jóhiszemű és a tisztességes eljárással ellentétes az alperes érvelése, miszerint a köztisztviselőnek kellene utánajárni annak, hogy a felmentés indokolásában hivatkozott határozatok valójában mit tartalmaznak. Emellett a képviselő-testületi határozat 2010. szeptember 30-án jelöli meg a végrehajtás határidejét, ehhez mérten a képviselő-testület döntését követő 24 órán belül intézkedtek a felmentések többségének kézbesítéséről.

Olyan indokolás, amely csak törvényszöveget tartalmaz, és egy olyan határozatra hivatkozik, amelynek szövege a felperes számára ismeretlen, alkalmatlan arra, hogy a köztisztviselő a jogos érdekét vagy érdekérvényesítési lehetőségét felismerje. Az ilyen eljárás nem felel meg az Mt. 3. és 4. § rendelkezéseinek.

Az intézkedést megelőzően folyamatos munkaerőfelvétel volt az alperesnél, és a bíróság nem vizsgálta kimerítően, hogy ezen munkakörök közül a felperes melyiket tölthette volna be.

Az alperes megsértette az egyenlő bánásmód követelményét, mellyel kapcsolatosan az Esélytörvény 8. § j) pontjában foglalt védett tulajdonságra, azaz a politikai vagy más véleményre hivatkozott. Az elsőfokú bíróság a más ítéletből szó szerint átvett szövegben hosszasan taglalta, hogy a diszkriminációra vonatkozó döntésében miért nem osztotta az egyéb helyzet [8. § t) pont] miatti diszkrimináció megvalósulását, holott a felperes erre nem

hivatkozott. Az indokolásbeli azonosság (mely a T.L. tanú névelírásában is megegyezik) önmagában bizonyítja, hogy az elsőfokú bíróság a tényeket nem tárta fel, ezért az abból levont jogkövetkeztetése is jogszerűtlen, valamint az elsőfokú bíróság eljárása a Pp. 206. §, 215. § rendelkezéseibe ütközik.

A felperes jogviszonyát megszüntető létszámleépítés olyan kört érintett, akiknek a köztisztviselői jogviszonya a 2006. évi önkormányzati választásokat megelőzően Kovács Péter polgármestersége előtt keletkezett, és az előző - más pártállású - polgármester ideje alatt is köztisztviselőként tevékenykedtek. Az is megállapítható, hogy olyan személyek jogviszonya szűnt meg, akik nem tettek eleget a polgármester politikai tüntetésre való felhívásának.

A felperes állítása, illetve K.I.Z. írásos nyilatkozata, valamint a tanúvallomása szerint az önkormányzat vezetése bizalmatlan volt az előző polgármester hivatali ideje alatt is már dolgozó köztisztviselőkkel szemben, és az évtizedek óta jól dolgozó köztisztviselők helyére zömmel új politikai kötődésű „kádereket” vettek fel a hivatalba a helyükre.

Kimeríti az egyenlő bánásmód követelményének tényállását, ha a munkáltató azt véli a munkavállalóról, hogy politikai véleménye és hovatartozása eltérő a munkáltatóhoz politikailag szorosan kötődő személyekhez képest.

Jogszabályt sértett a bíróság akkor, amikor K.I.Z. nyilatkozatát, illetve tanúvallomását a tényállás megállapításánál, ezáltal az ítélet indokolásánál is figyelmen kívül hagyta, illetve a tényekkel ellentétesen kezelte.

Az Mt. 5. § (2) bekezdése a bizonyítási teher megfordításával rákényszeríti a munkáltatót a rendelkezésére álló valamennyi tény és körülmény feltárására, mert így mentesülhet a felelősség alól. A bizonyítás sikertelensége a munkáltató terhére esik. A bíróság csak az alapos munkáltatói kimentést fogadhatja el a bizonyítékok összességében való értékelése során. A felperes eleget tett az Esélytörvény 19. § (1) bekezdésben rögzített kötelezettségének, és a bíróság tájékoztatta a feleket a bizonyítási teher megfordulásáról. Az elsőfokú bíróság azonban tévesen értelmezte a megfordított bizonyítási terhet, mert az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a felperes köztisztviselői jogviszonya nem a 2006. évi önkormányzati választásokat megelőzően keletkezett; hogy a létszámleépítés nem olyan személyeket érintett, akik a felhívás ellenére a tüntetésen nem vettek részt; továbbá hogy a felperes nem részesült kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport részesült volna.

Ezzel szemben az alperes nem tudta hiteltérdemlően bizonyítani, hogy a döntésénél nem játszott szerepet a felperes által valószínűsített diszkriminációs ok.

A.L. jegyző megjelölte a tüntetésen résztvevők számát, amelyből kiderül, hogy a Polgármesteri Hivatal dolgozói beazonosíthatóak

voltak. Ebből pedig megállapítható, hogy az alperes munkáltatói jogkör gyakorlója tudta, hogy kik vettek részt a tüntetésen. A felperes tehát valószínűsítette az általa hivatkozott diszkriminációs okot.

Az elsőfokú bíróságnak amennyiben nem találta megalapozottnak a közvetlen hátrányos megkülönböztetést, úgy hivatalból kellett volna vizsgálnia a közvetett diszkrimináció fennállását. A felperes által megjelölt két kritériumnak ugyanis a hátrányos helyzetbe került személyek döntő többsége megfelel. Hivatkozása szerint az eljáró bíróságok nem tettek eleget a Pp. 221. §-ban foglalt kötelezettségüknek sem.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul hivatkozott arra, hogy a felmentés indoka nem volt világos, valós és okszerű.

Az eljáró bíróságok helytállóan, az MK. 95. számú állásfoglalásban foglaltak szerint kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően fejtették ki, hogy az alperes felmentését tartalmazó intézkedés indokolása világos volt.

Megjelölte a döntése alapjául szolgáló képviselő-testületi határozatot, mely a felperes számára megismerhető volt. Az alperes igazolta, hogy a létszámcsökkentés a felperes munkakörét érintette [Ktv. 17. § (1) bekezdés a) pont], és azt is, hogy a határozatban foglaltaknak megfelelően hajtott végre az intézkedést. A felperes maga sem állította, hogy az általa betöltött munkakörre a felmentést követően más személyt alkalmaztak volna figyelemmel arra is, hogy a létszámcsökkentéssel együtt járó átszervezés a felperes munkakörét is érintette.

Az a körülmény, hogy a felperesétől eltérő feladatokra a munkáltató közszolgálati jogviszonyt létesített, önmagában a létszámcsökkentési indok valóságát nem érinti. Rendeltetésellenesnek sem tekinthető az, hogy a képviselő-testület létszámcsökkentésre vonatkozó 2009. decemberi döntését megelőzően az üres státuszokat feltöltötte.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Esélytv.) 19. § (1) bekezdése szerint a jogsérelmet szenvedett félnek kell valószínűsítienie hogy hátrány érte, és a sérelem elszenvedésekor rendelkezett a törvény 8. §-ában megjelölt valamely védett tulajdonsággal. Vélt tulajdonságra hivatkozás esetén azt kell valószínűsítienie, hogy a sérelmet okozó fél e tulajdonság meglétét vélelmezte.

A felperes állítása szerint (irat) felmentésekor az alperes megsértette az Esélytv. rendelkezéseit, amikor vélelmezett politikai nézeteire, valamint arra tekintettel, hogy a jogviszonya a 2006. évet megelőzően keletkezett, közszolgálati jogviszonyát felmentéssel megszüntette.

Az eljáró bíróságok helytállóan fejtették ki, hogy a felperes

politikai nézeteit a munkáltatóval - általa sem vitatottan - nem közölte, és azt sem bizonyította, hogy ezt a munkáltató ismerte volna. Erre nem lehetett abból sem következtetni, hogy nem vett részt a munkáltató e-mailjében megjelölt tüntetésen, mivel azon az alperes 256 fős létszámából 20-30 fő vett részt (másodfokú ítélet 3. oldal 2. bekezdés). Az a körülmény, hogy A.L. jegyző esetleg ismerte a gyűlésen résztvevők számát, nem bizonyítja ezen személyek politikai nézeteinek ismeretét figyelemmel arra, hogy a tüntetésen résztvevők célja az önkormányzatok létszámcsökkentésének megakadályozása volt, amely valamennyi köztisztviselő foglalkoztatására kihathatott.

Nem volt jogszabálysértés megállapítható amiatt sem, hogy a bíróságok tételesen nem vizsgálták, hogy a létszámleépítéssel érintett köztisztviselők jogviszonya mikor keletkezett. Ebből a körülményből ugyanis nem lehet következtetni sem a felperes jogviszonya megszüntetésének jogellenességére, sem a munkáltató részéről megvalósuló diszkriminációra.

K.I.Z. írásbeli nyilatkozatát és tanúvallomását a bíróságok a többi bizonyítékkal egybevetve értékelték. Önmagában az általa előadottak nem voltak alkalmasak a munkáltató általi diszkrimináció alátámasztására [Pp. 206. § (1) bekezdés].

Az eljáró bíróságok a felperes által hivatkozottak szerint (irat) folytatták le a bizonyítást az egyenlő bánásmód megsértése körében külön hangsúlyt fektetve a felperes politikai meggyőződése miatti esetleges hátrányos megkülönböztetés vizsgálatára. Ezért alaptalan az a felülvizsgálati érvelés, hogy a felperes által hivatkozott 8. § (1) bekezdés j) pontja mellett az elsőfokú ítéletben szereplő másik ítélettel azonos indokolásra tekintettel a 8. § (1) bekezdés t) pontját feleslegesen értékelték volna. A másodfokú bíróság az ítéletének 6. oldal 5. bekezdésében külön kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a felperesnek a jogviszonya 2006. előtti keletkezésére vonatkozó előadását értékelte az Esélytörvény 8. § t) pontja alá esőként, és ezt továbbá a fent hivatkozottak szerint a 8. § j) pont szerinti politikai meggyőződés miatti diszkrimináció hiányának megállapíthatóságát helyesen nem találta jogszabálysértőnek, vagy iratellenesnek.

Alaptalan a felülvizsgálati érvelés, miszerint a bíróságok nem foglalkoztak az Esélytörvény 9. §-ában foglalt közvetett hátrányos megkülönböztetés kérdésével. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy az alperes 250 fős létszámából a tüntetésen részt vevő mintegy 20-30 fővel szemben a felperes a többséghez tartozott. Közülük és a tüntetésen részt vevők közül is volt olyan, akinek a létszámcsökkentés során szűnt meg a jogviszonya. Ez utóbbiak közé tartozott T.L. és K.I.Z. is. Nem volt tehát megállapítható a perben a felperes által hivatkozott csoportképző ismerv, vagyis hogy a 2006. előtt az alperesnél jogviszonyt létesítő valamennyi személy felperessel azonos politikai vagy egyéb véleményt vallott. Téves a felperesnek a felülvizsgálati kérelemben a közvetett diszkrimináció körében alperest terhelő bizonyítási kötelezettségre vonatkozó

álláspontja: a hátrányt szenvedettek általa hivatkozott csoportképző ismervét a felperesnek kellett volna valószínűsítienie [Esélytv. 19. § (1) bekezdés].

Az eljáró bíróságok a munkáltató jogviszonyt megszüntető intézkedése jogellenességének körében a rendelkezésre álló adatokat, bizonyítékokat, a felek nyilatkozatait a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően egybevetés útján összességében értékelték, amelyről a Pp. 221. § (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően indokolási kötelezettségüknek eleget téve jogszerűen számot adtak. Mérlegelésük a logika szabályainak megfelelt, nem minősült iratellenesnek vagy kirívóan okszerűtlennek. Helytállóan alkalmazták továbbá az Esélytörvény bizonyítási teherre vonatkozó szabályait is.

Minderre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a, valamint a 73/2009. (XII.22.) IRM rendelet alapján az állam viseli.

Budapest, 2013. szeptember 4.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül: Nné tisztviselő